



Pont de Salelles

Sant Salvador de Guardiola

Ubicació

Comarca:	Bages
Emplaçament	Ctra. de can Maçana (BP-1101), al Km. 13. Prop del polígon industrial Salelles II.
Alçada:	244
Coordenades:	
Latitud:	41.69569
Longitud:	1.78861
UTM Est (X):	399198
UTM Nord (Y):	4616699

Classificació

Número de fitxa	08098-12
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Contemporani
Segle	XX
Any	1914
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Estructural
Titularitat	Pública
Titular:	Diputació de Barcelona
Fitxes associades:	
<u>Vall de la riera de Guardiola</u>	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 07/04/2016 - 02:00

Descripció

Pont de la carretera de can Maçana (BP-1101) sobre la riera de Guardiola, situat poc després del Km 13 d'aquesta via, prop del nucli de Salelles i de la urbanització del Genovès. La tipologia constructiva és la mateixa que els altres ponts de la zona, tant els de la carretera de can Maçana com els de la carretera d'Igualada, ja que tots van ser construïts a la mateixa època (el 1916 els primers i el 1920 els segons). El pont té una llargària d'uns 35 m i consta de tres arcs escarsers, amb les voltes formigonades. Els dos pilars són de planta oval i estan rematats amb una cornisa a la part superior. L'aparell és fet amb grossos carreus d'obra poligonal. A la part superior s'hi ha afegit modernament una barana metàl·lica.

Abans que es construís el pont l'any 1916 en aquest mateix punt hi havia un gual per on es travessava la riera, del qual no en queda cap rastre. Al costat del pont hi ha un magatzem del servei de manteniment de carreteres de la Diputació de Barcelona, just al lloc on fins no fa gaire hi havia l'antiga caseta dels peons caminers.

Història

L'anomenat camí de Montserrat, amb un itinerari més meridional que el camí ral de Manresa a Igualada, es pot considerar l'antecedent de la carretera de Can Maçana. Està documentat ja al segle XVII, però el seu traçat era molt dificultós i accidentat, i tenia fama de ser un dels pitjors camins, cosa que va motivar múltiples queixes. Al segle XVIII, quan es van impulsar una xarxa de carreteres reials a tot Espanya, i molt especialment la de Madrid a Barcelona (actual A-2), es van fer importants obres de millora en aquest camí, que sovint utilitzaven els visitants il·lustres per accedir al santuari montserratí des de la banda de l'Anoia. La moderna carretera de can Maçana, que anava de Manresa al Bruc i permetia enllaçar amb la carretera real, va ser el primer camí carreter del Bages i es convertí en la principal via de comunicació amb Barcelona, substituint l'antic camí ral de Coll de Davi. L'obra es va dur a terme entre els anys 1804 i 1835, amb un traçat que és pràcticament el mateix que l'actual. L'any 1873 aquesta carretera es va declarar provincial, ja que els municipis afectats tenien serioses dificultats per fer front a les constants obres de manteniment que comportava. Uns anys abans, el 1863 ja s'havien nomenat uns peons caminers encarregats de manera permanent del seu manteniment. Fins no fa gaires anys encara es conservava una caseta destinada als peons caminers just al trencall entre les dues carreteres. Al principi la carretera no tenia cap pont, i els cursos fluvials es passaven mitjançant guals. Segons conta en un projecte de la Diputació sobre "puentes para suprimir los vados de las rieras de Guardiola y Rajadell", l'any 1914 es van construir els ponts sobre ambdues rieres: el de Salelles i el del Xup, ja en terme de Manresa (PIÑERO, 2013: 22).

Pel que fa a l'itinerari del camí, és probable que inicialment passés pel poble de Guardiola i aquí es separés del camí d'Igualada, enfilant en direcció sud-est, potser pel camí de can Miralda o potser pel camí que passa pel raval de cal Parrot i va a parar a l'antic Hostalet del Brunet, i d'aquí seguiria cap al Bruc per un traçat similar a l'actual. A principis del segle XIX, en habilitar-se el camí carreter, es devia projectar un traçat nou més o menys similar a l'actual, passant per l'Hostalet del Brunet (una construcció d'aquesta època), per l'hostal de can Pinyot i cap al lloc on hi ha el pont de Salelles. Aquí el camí s'ajuntava amb el d'Igualada i enfilaria cap al poble de Salelles. En algun moment entre finals del segle XIX i començament del XX (possiblement el 1914, quan es van construir els ponts) es devia obrir el traçat totalment rectilini que transcorre per l'actual benzinera i polígon industrial, el qual ja apareix en el mapa de 1918.

Bibliografia

GASOL, Josep M. (1984). "Notícia històrica d'antics camins i carreteres del Bages", a Butlletí del Montepio de conductors de St. Cristòfol de Manresa-Berga, núm. 381, p.14-19.

OLIVERAS SAMITIER, Josep (1985). Desenvolupament industrial i evolució urbana a Manresa, Caixa d'Estalvis de Manresa, cap. 2.4 "Les comunicacions", p. 48-53.

PIÑERO SUBIRANA, Jordi (2013). La carretera de can Maçana. Recerca historiogràfica sobre els antics camins de l'àrea sud-oest de Manresa. Ajuntament de Manresa-Urbanisme, Secció de Paisatge (treball inèdit).

TORRAS RIBÉ, Josep M. (1991). Camins i viatgers a la comarca de l'Anoia (1494-1834). Barcelona, Rafael Dalmau Editor.

